

De onderwijsinspectie stapelt fout, op fout, op fout.

De fouten op een rij:

Fout 1: een gebrekkige risicodetectie

Voor de detectie van risicoscholen gebruikt de inspectie in hoofdzaak toetsscores. Dit is een onbetrouwbaar middel. Slecht onderwijs heeft weliswaar lagere scores tot gevolg, maar de inspectie draait deze bewering ten onrechte om. Lage scores duiden niet per definitie op slecht onderwijs. Lage scores kunnen ook worden veroorzaakt door een reeks andere factoren. Slecht onderwijs op scholen met gemiddelde en hogere scores wordt door het huidige risicogerichte toezicht niet gedetecteerd. Scholen met lage scores, meestal scholen met veel achterstandsleerlingen, krijgen een strenger toezicht dan de overige scholen.

Fout 2: misbruik toetsscores

Voor de beoordeling van onderwijskwaliteit gebruikt de inspectie toetsscores. Toetsscores op zichzelf zijn daarvoor volgens het Cito én de wetenschap onbruikbaar. Er kan bij benadering iets over de toegevoegde waarde worden gezegd, wanneer alle andere factoren die onderwijssucces beïnvloeden, zijn geneutraliseerd.

Fout 3: onjuiste aanname intelligentiespreiding

Intelligentie is volgens de inspectie gelijkelijk verdeeld over de scholen in Nederland. Dit is een foute aanname. De gemiddelde intelligentie kan per school behoorlijk verschillen. Basisonderwijs en voortgezet onderwijs worden over één kam geschoren. Het basisonderwijs heeft een ongeselecteerde populatie met een enorme intelligentiespreiding. Het betreft een spreiding van ongeveer 75 tot 140 (IQ). Het voortgezet onderwijs splitst de leerlingen uit in tenminste vijf niveaus. Op een basisschool zitten deze leerlingen in dezelfde groep.

Fout 4: onvoldoende inzicht in de leerlingpopulatie

De inspectie wekt de indruk kennis te hebben van de leerlingpopulatie van een school. De inspectie kent alleen de weginggegevens en corrigeert daarmee de instroomverschillen. Dit is onvoldoende om daarna te kunnen spreken van scholen met een vergelijkbare populatie. Scholen kunnen daarom niet worden vergeleken, terwijl het toezicht hierop is gebaseerd! Het verzamelen van de benodigde gegevens om zorgvuldig te kunnen corrigeren op instroomverschillen, zal stuiten op de Wet op de Privacy.

Fout 5: onjuiste normering

Gemiddelde toetsscores van alle scholen worden van toepassing verklaard op individuele scholen. Dat brengt statistische risico's met zich mee. Nagenoeg alle scholen met een gemiddelde populatie vallen binnen de inspectienorm. Het gaat fout in het geval scholen geen gemiddelde populatie hebben. Een school met veel achterstandsleerlingen en een laag opgeleide ouderpopulatie krijgt problemen met de normering van de inspectie. Deze categorie scholen heeft een grote kans onterecht als zwakke school te worden gekwalificeerd.

Fout 6: een verdachte school is al voor de helft schuldig

Scholen worden gedetecteerd op basis van lage scores. Deze zelfde lage scores zijn kernindicator bij de beoordeling. Naast de lage scores hoeft er maar één indicator aan worden toegevoegd om 'zwak' te worden. Met andere woorden: een school is verdacht en het verdacht zijn is onderdeel van het vonnis. Detecteren op scores betekent automatisch dat scores geen deel meer mogen uitmaken van de beoordeling.

Inspecteurs dienen onbevooroordeeld en zonder kennis van toetsscores een school te inspecteren.

Fout 7: relatieve scores worden absoluut gemaakt

Doordat scholen toetsen oefenen, het aanbod versmallen en sjoemelen met de toetsvoorwaarden stijgen de scores. De toetsingenieurs verhogen als reactie daarop de normen. Scholen die de brede ontwikkeling blijven nastreven en hun aanbod niet versmallen, die niet gaan oefenen en sjoemelen, worden door de normverhoging automatisch 'slechter'.

Fout 8: inspectie test haar werkwijze niet

Een voorbeeld. De aangepaste werkwijze ten aanzien van kleine scholen was zes maal ongunstiger dan de standaard werkwijze. De opbrengsten van kleine scholen werden daardoor in veel gevallen onterecht als zwak aangemerkt. In april 2010 is de fout deels hersteld. Er is bij de inspectie onvoldoende statistische kennis aanwezig om dergelijke fouten te voorkomen en werkwijzen worden niet vooraf onafhankelijk getest op validiteit en betrouwbaarheid.

Fout 9: werkwijze is in strijd met de wetenschappelijke standaarden

Door een grote groep nationale en internationale wetenschappers zijn standaarden geformuleerd voor de publicatie van toetsgegevens. De werkwijze van de inspectie voldoet niet aan deze standaarden.

Fout 10: een wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt

Midden vorig jaar is tot tweemaal toe aan de toenmalige minister van onderwijs gevraagd om een wetenschappelijke onderbouwing ten aanzien van de beoordeling van toetsscores te overleggen. De minister is hiertoe niet in staat gebleken.

Fout 11: het basisonderwijs presteert slecht

De indruk wordt gewekt dat het basisonderwijs veel beter kan presteren dan het nu doet. Dit is in strijd met de bevindingen van het Cito en het onderzoek van Scheerens c.s. Het Nederlandse basisonderwijs presteert uitstekend. Er zijn scholen die beter kunnen, maar dat zijn niet per definitie scholen met lage scores.

Fout 12: streng en repressief toezicht verhoogt de kwaliteit

Scholen waarvan de toetsscores ten onrechte als zwak worden gekwalificeerd, worden gedwongen méér uit leerlingen te halen dan erin zit. Het aanbod verschaalt, leraren raken gedemotiveerd en leerlingen komen in de knel. Het aantal probleemkinderen stijgt daardoor aanzienlijk. Scores zullen wellicht iets stijgen, maar de werkelijke onderwijskwaliteit neemt af. Te vergelijken met de situatie in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië.

Een vertrouwelijk feedbackgesprek is effectiever dan de schandpaal.

Het 'afrekenen' op toetsscores heeft uiteindelijk een negatieve invloed op alle scholen.

De inspectie heeft een uitgebreid toezichtskader ontwikkeld en past het zorgvuldig toe. Helaas heeft dit toezichtskader geen fundament en is het dus onbetrouwbaar. De inspectie kent de tekortkomingen en voert als verweer op de kritiek steevast de volgende argumenten aan:

1. *Dit is het beste dat voorhanden is.* Dit is bepaald geen steekhoudend argument. Het beste dat voorhanden is, kan heel slecht zijn.

2. *We kijken niet alleen naar toetsscores.* Is juist, maar toetsscores vormen wel de basis van het risicogestuurde toezicht. Zie fout 1, 2, 4, 5, 6 en 8.

3. *Van scholen met een vergelijkbare populatie scoort de ene beter dan de andere.* De overheid weet veel te weinig van de populatie van een school om te kunnen zeggen dat deze vergelijkbaar is met andere scholen. Kinderen zijn namelijk uniek en een school is bovenal een verzameling unieke kinderen. Zie fout 4.

4. *De inspectie past de wet toe.* De inspectie heeft er alles aan gedaan om dit foute toezichtsmodel als ministeriële regeling een wettelijke status te geven, waar het zich nu achter verschuilt. Doordat bezwaar en beroep niet mogelijk zijn, is het onderwijs rechteloos.

5. *De werkwijze is wetenschappelijk getoetst.* Dit is onjuist. De inspectie raadpleegt wetenschappers, maar geen enkele onafhankelijke wetenschapper in dit land steekt zijn hand in het vuur voor dit toezicht. Zie fout 8, 9,10 én het comité van aanbeveling van de actie 'Red het basisonderwijs'.